RAADSVOORSTEL

Zaaknummer:	0000635180
Onderwerp:	Programmabegroting 2024-2027 en 1e begrotingswijziging
Datum raadsvergadering:	7 november 2023
Agendapunt:	4
Portefeuillehouder:	G.F. Ruiten
Programma:	0. Bestuur en ondersteuning

Publiekssamenvatting

In de Programmabegroting 2024-2027 wordt uiteengezet hoe en waaraan Dijk en Waard in 2024 de beschikbare middelen wil besteden. Uitgangspunt voor deze programmabegroting is de Kadernota 2024. Hierin zijn de ambities verwerkt, die de coalitiepartijen in het coalitieakkoord 'Thuis in Dijk en Waard' voor de jaren 2023-2026 hebben opgesteld.
De Programmabegroting 2024-2027 wordt ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad van Dijk en Waard.

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

1. De Programmabegroting 2024-2027 vast te stellen.
2. De 1e begrotingswijziging, behorend bij de begroting 2024, als volgt vast te stellen:
   - Voor de uitvoering van de Woonzorgvisie:
     - voor 2024 en 2025 jaarlijks € 210.000;
   - Voor de uitvoering van het Beleidsplan Harmonisatie buitensportaccommodaties en subsidie sportclubs:
     - met ingang van 2024 structureel € 314.000 per jaar; en
     - in 2024 een eenmalige onttrekking aan de Algemene Reserve voor de vorming van een nieuwe Reserve Herinvesteringsbijdragen BOL, DTS en LSVV, groot € 1.000.000;
   - Voor kapitaallasten ten behoeve van de 1e fase Stationskwartier:
     - met ingang van 2026 structureel € 150.000 per jaar; en
     - met ingang van 2027 structureel een extra bedrag van € 108.000 per jaar;
   - Voor de kapitaallasten met betrekking tot de verbouwing 2e fase van het gemeentehuis:
     - met ingang van 2025 structureel € 68.000 per jaar; en
     - met ingang van 2024 een eenmalige onttrekking aan de Algemene Reserve van € 1.900.000 en overheveling van dat bedrag naar de Reserve Kapitaallasten.

Inleiding

Jaarlijks legt het college een programmabegroting aan de gemeenteraad voor met betrekking tot het navolgende jaar en de drie jaren daarop volgend. In deze begroting zijn onder meer de eerder door de raad genomen besluiten ten aanzien van de Kadernota, de autonome ontwikkelingen en eventuele nieuwe ambities en wensen verwerkt.

Beoogd effect

- De financiële ruimte vaststellen voor activiteiten van de gemeente voor 2024.
- Voldoen aan de bepalingen van de Gemeentewet inzake de tijdige vaststelling van de Programmabegroting 2024-2027 door de gemeenteraad en tijdige toezending daarvan (vóór 15 november) aan de toezichthouder (de provincie).
- Voldoen aan de doelstelling van de gemeenteraad inzake een sluitende begroting en een positief oordeel daarover van de toezichthouder.

Kader

- Gemeentewet (artikel 189 e.v.)
- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)
- Financiële Verordening Dijk en Waard

Bij het opstellen van de begroting is tevens rekening gehouden met het coalitieakkoord 'Thuis in Dijk en Waard' en de besluitvorming van de gemeenteraad over de Kadernota op 11 juli 2023.

Argumenten per beslispunt

1. De Programmabegroting 2024-2027 vast te stellen.
    1. *Met de programmabegroting wordt de financiële ruimte vastgesteld voor de activiteiten van den gemeente in 2024.*
       De programmabegroting is het belangrijkste financiële kader dat de raad vaststelt op grond van zijn budgetrecht. Hiermee wordt de financiële ruimte vastgesteld voor de uitvoering van de activiteiten die daarbij zijn opgenomen in de begroting.

    2. *In de programmabegroting zijn de effecten uit de Kadernota 2024 verwerkt.*
       De Kadernota 2024 vormt de basis voor de programmabegroting. De meerjarige effecten uit de Kadernota zijn dan ook verwerkt in deze begroting.

    3. *De effecten van de meicirculaire 2023 zijn meerjarig in de programmabegroting gecorrigeerd.*
       In de Kadernota 2024 was een schatting opgenomen van de effecten van de meicirculaire 2023 op Algemene Uitkering. De werkelijke effecten weken in geringe mate af van deze schattingen. In de Programmabegroting 2024-2027 zijn deze verschillen gecorrigeerd en per saldo de totale effecten van de meicirculaire opgenomen.

    4. *Na vaststelling van de Kadernota heeft nog een aantal ontwikkelingen plaatsgevonden, die in de Programmabegroting 2024-2027 zijn opgenomen.*
       De Kadernota 2024 is op 7 juli 2023 door de raad vastgesteld. Sindsdien heeft zich nog een aantal autonome ontwikkelingen en technisch-administratieve aanpassingen gemanifesteerd, die ook in de Programmabegroting 2024-2027 zijn verwerkt. Deze ontwikkelingen worden in de programmabegroting verder gespecificeerd.

2. De 1e begrotingswijziging, behorend bij de begroting 2024, vast te stellen.
    1. *Niet alle ontwikkelingen konden in de Programmabegroting 2024-2027 worden opgenomen, maar enkele daarvan zijn inmiddels concreet genoeg om er toch financiële ruimte voor te reserveren in de begroting.*
       Ten tijde van het opstellen van de programmabegroting waren enkele (beleidsmatige) ontwikkelingen onderhanden, waar op dat moment nog geen financiële uitwerking voor kon worden aangegeven. Inmiddels zijn deze effecten geconcretiseerd. In enkele gevallen heeft de raad er inmiddels een besluit over genomen.
       Voorgesteld wordt om deze ontwikkelingen via een 1e begrotingswijziging, aanvullend in de Programmabegroting 2024-2027 te verwerken. Het betreft de volgende ontwikkelingen:

Bedragen x € 1.000

Financieel kader	2024	2025	2026	2027
Woonzorgvisie (raad 10/23)	-219	-219		
Beleidsplan Harmonisatie buitensportaccommodaties en subsidie sportclubs (raad 10/23)	-314	-314	-314	-314
Kapitaallasten kredietvotering fase 1 Stationskwartier (raad 11/22)			-150	-150
Kapitaallasten krediet en risicoreservering fase 1 Stationskwartier (raad 09/23)				-108
Kapitaallasten verbouwing Parelhof, 2e fase vloervelden (zie collegebericht)		-68	-68	-68
Saldo lopende trajecten, van invloed op begrotingssaldo Begroting 2024	**-533**	**-601**	**-532**	**-640**
Vorming Reserve Herinvesteringsbijdragen BOL, DTS en LSVV	-1.000	t.l.v. Algemene Reserve		
Toevoeging aan Reserve Kapitaallasten t.b.v. verbouwing Parelhof	-1.900	t.l.v. Algemene Reserve		

Door deze begrotingswijziging vast te stellen kan de raad de integrale afweging maken met betrekking tot de keuzes die voorliggen. Voor wat betreft een aantal andere ontwikkelingen (zie hiervoor het collegebericht) zal de raad op een later moment een 2e begrotings-wijziging worden aangeboden.

Kanttekeningen en risico's

1. Conform de Gemeentewet dient de programmabegroting uiterlijk 15 november 2023 bij de toezichthouder te zijn aangeleverd. Als de Programmabegroting 2024-2027 niet vóór 15 november 2023 is vastgesteld, dan stelt de provincie als toezichthouder het regime van preventief toezicht in.

2. De Programmabegroting 2024-2027 kent sluitende begrotingen voor de jaren 2024 en 2025 en tekorten voor de jaren 2026 en 2027, de zogenaamde 'ravijnjaren'. Wij laten deze tekorten expliciet in het meerjarenperspectief van de programmabegroting zien. Wij volgen hiermee de lijn van het VNG, verwoord in de VNG-ledenbrief van 14 juli 2023. Deze ledenbrief is verzonden aan de colleges en gemeenteraden en als bijlage 3 bij dit voorstel gevoegd. Hierdoor bestaat het risico dat de Programmabegroting 2024-2027 niet door de toezicht-houder wordt goedgekeurd en de gemeente daarmee onder toezicht wordt gesteld.

Alternatieven

1. In de programmabegroting is een verdeling van beschikbare financiële middelen gemaakt over de verschillende programma's. Het is altijd mogelijk om een andere verdeling te maken voor de begrote bedragen die geen autonome ontwikkelingen betreffen. De raad kan hiertoe eventueel via amendementen besluiten. In de programma's is toegelicht waarom voor deze financiële vertaling is gekozen en welke acties we daarvoor van plan zijn in 2024 uit te voeren.

2. Ingezet zou kunnen worden op een voor alle jaren sluitend perspectief. Dit zou echter betekenen dat er nu op voorhand een forse bezuinigingsronde moet worden uitgevoerd om met voorstellen te komen, die uiteindelijk zouden moeten leiden tot een sluitend perspectief voor met name 2026 en 2027.
   Hier is niet voor gekozen. De ontwikkelingen rond de 'ravijnjaren' zijn nog erg onduidelijk, ook op landelijk politiek niveau. Ook de VNG houdt zich op landelijk niveau actief met dit onderwerp bezig. De algemene verwachting bestaat op dit moment dat het rijk uiteindelijk toch met een (gedeeltelijke) compensatie richting de gemeenten zal komen. Het wachten is hierbij vooral op de vorming van een nieuwe regering. Nu voorsorteren op bezuinigingen, die mogelijk uiteindelijk niet nodig blijken is daarom nog niet nodig. Uiteraard zullen wij tijdig verkennen welke maatregelen nodig zijn wanneer eventuele bezuinigingen wèl moeten worden doorgezet.

Samenwerking en participatie

Over de programmabegroting heeft geen samenwerking of participatie met externe partijen plaatsgevonden. Het vaststellen van de begroting is een recht dat alleen aan de gemeenteraad is voorbehouden. Over de belangrijkste ontwikkelingen met externe effecten, die door de begroting worden gefaciliteerd, vindt inhoudelijke participatie plaats (of heeft deze al plaatsgevonden). Het is niet wenselijk dat over interne processen participatie plaatsvindt.

Financiën

Het voordelig saldo van de Programmabegroting 2024-2027, inclusief meerjarige effecten uit de Kadernota 2024 en autonome en technische-administratieve ontwikkelingen na de Kadernota, bedraagt € 2.993.000 voor 2024. Ook voor 2025 wordt een sluitend perspectief gepresenteerd, maar de jaren 2026 en 2027 hebben vooralsnog een negatieve uitkomst.
Wij laten hiermee zien dat wij in deze jaren meer financiële middelen van het rijk nodig hebben om tot een sluitend meerjarenperspectief te komen. Vooralsnog wil het rijk daaraan niet tegemoet komen. Via de VNG wordt het gesprek hierover echter continu met het rijk gevoerd.
De septembercirculaire, die niet in de begroting is verwerkt, geeft overigens al een iets gunstiger beeld, zie daarvoor ook het collegebericht bij de programmabegroting.

Onderstaande tabel geeft inzicht in het verloop van het saldo van de programmabegroting:

Bedragen x € 1.000

Financieel kader	2024	2025	2026	2027
Startsaldo Programmabegroting 2024-2027: Kadernota 2024 (vastgesteld 11 juli 2023)	248	50	-13.364	-16.026
MUTATIES, verwerkt in begroting:				
Algemene uitkering: verwerking definitieve cijfers o.b.v. meicirculaire	-16	479	-252	720
OZB: inflatiecorrectie	1.245	1.245	1.245	1.245
Leges: indexering en meer aanvragen/verstrekkingen	215	214	214	214
Autonome ontwikkelingen (na 11 juli 2023)	-398	-298	-196	-196
Overige (technisch-administratieve) ontwikkelingen en aanpassingen (na 11 juli 2023)	1.699	1.542	2.074	2.525
Voorlopig saldo Programmabegroting 2024-2027	**2.993**	**3.232**	**-10.279**	**-11.518**

Verwerking van de voorgestelde 1e begrotingswijziging heeft de volgende invloed op de uitkomsten van de programmabegroting:

Bedragen x € 1.000

Financieel kader	2024	2025	2026	2027
Startsaldo Programmabegroting 2024-2027: Kadernota 2024 (vastgesteld 11 juli 2023)	248	50	-13.364	-16.026
Mutaties begrotingsproces Begroting 2024, reeds verwerkt in begroting	2.745	3.182	3.085	4.508
Saldo Programmabegroting 2024-2027	**2.993**	**3.232**	**-10.279**	**-11.518**
Mutatie verwerking Begrotingswijziging 1, onder voorbehoud van vaststelling door raad 7 november 2023	-533	-601	-532	-640
Begrotingssaldo Begroting 2024 na verwerking Begrotingswijziging 1	**2.460**	**2.631**	**-10.811**	**-12.158**

Van de begroting 2024 is een infographic gemaakt, waarmee de begroting op hoofdlijnen in één oogopslag wordt uitgelegd. Deze infographic is als bijlage 4 bij dit voorstel gevoegd.

Personele gevolgen

Eventuele formatiewijzigingen, die noodzakelijk zijn om te kunnen voldoen aan de verschillende aspecten van het coalitieakkoord ‘Thuis in Dijk en Waard’, de effecten van de fusie, grote maatschappelijke thema’s en ontwikkelingen en de ‘going concern’-werkzaamheden en die in Kadernota 2024 waren opgenomen, zijn in de programmabegroting verwerkt.

Communicatie

De Programmabegroting 2024-2027 is toegelicht in een persgesprek. Na afloop van dit persgesprek is een persbericht verzonden.
Na besluitvorming door de raad op 7 november 2023 zal de Programmabegroting 2024-2027 op de gemeentelijke website worden gepubliceerd.

Uitvoering

Na vaststelling van de Programmabegroting 2024-207 zal deze naar de toezichthouder, Provincie Noord-Holland, worden verzonden.

Bijlagen, onderdeel van het besluit

1. Programmabegroting 2024-2027
2. Collegebericht bij Programmabegroting 2024-2027 en 1e begrotingswijziging

Bijlagen, ter informatie

3. Ledenbrief VNG 14 juli 2023
4. Infographic ‘Begroting 2024 in één oogopslag’